

Ladislav Fričovský: Letokruhy

Pod názvom *Letokruhy* vydal Tranoscius výber z diela Ladislava Fričovského k jeho životnému jubileu. Kniha vyšla z iniciatívy a s príspevím CZ Obišovce, kde brat Fričovský pôsobil ako farár – senior 26 rokov, čím si cirkevný zbor uctil jeho pôsobenie. Na vydaní sa podieľali H. Fričovská, Ján Brozman a Daniela E. Hroncová.

Životné údely a pohľady späť

V úvodnej básni *Letokruhy* je predznačené, že ide o letokruhy života a tvorby. Život sám ich rozčeril. To sú skúsenosti, životné údely, poznatky, pohľady späť, ale i radostná istota: Vždy pri mne klesajúcom stál a stáť bude Ten, ktorý nespí: môj Boh a Pán. To precíťoval jubilant rok po roku.

Po úprimnom bratskom Predhovore seniora Jána Hrušku nasleduje postupný výber z Fričovského tvorby. Prvá kniha jeho básní má názov *To slovo*. Ide o Božie slovo, ktoré zvestoval a opieral sa oň v neľahkých časoch. To slovo, ktoré je lásky teplomerom, zostáva i v časoch jeho znevažovania. Vyhráva práve v prehrách, je istotou, kotvou, pokladom. O to Slovo prosí:

To Tvoje Slovo, nech mi, prosím, zaznie.

Hľa, na kolená klesám, plný bázne.

Prehovor tíško, ak chceš, tak aj s krikom.

Nech čujem. Ved' som tvojím služobníkom. (s. 14)

V Bohu má svoju istotu

Uprostred práce i znevažovania viery a cirkvi zostavuje svoju druhú zbierku *Boh mi je štítom*. V Bohu má svoju istotu. Vie, že kde je živý Pán, všetko sa dáva do pohybu, nemožné na možné sa mení, zakvitne aj holá stráň. Ozvenu v jeho veršoch nachádzajú aj sviatky, biblické udalosti, biblické verše, ktoré zvlášť prehovorili jeho duši. Ako kňaz cíti svoj dlh lásky všetkým: A nikdy nebude môcť povedať: Dost'!

V tretej zbierke básní *To najkrajšie ešte príde* vyznáva: *Boh sa k nám priblížil v Kristu až na doraz*. A pokračuje: *Bohu ponúknuť vieme miesto, tam kdesi vzadu. Na tandeme*. (s. 35) Vo svojom povolaní cíti: *Mlčíme. Kdesi sme urobili chybu, zabudnúc na Božiu lásku!* – V duchu vidí učeníkov a vkladá svoje pocity: *Ešte sa vždy mohli vrátiť. Šli. Vydaní Jemu napospas* (Príťažlivosť, s. 39). S Petrom vyznáva (s. 40): *Áno, Pane, Ty vieš všetko. Ty vieš, že Ťa milujem*. To rozhodlo aj v jeho živote. Pri rôznych pocitoch, uvažovaniach nestráca vieru a nádej:

To najkrajšie, to iba príde ešte.

S pútnikmi stúpam do nebeských brán.

*Až raz budem stáť na tom istom mieste,
kam na oblaku predišiel ma Pán!* (s. 51)

On dáva človeku voľnosť

K biblickým udalostiam sa vracia aj v štvrtej zbierke *Boh ma nedrží v hrsti*. Boh dáva človeku voľnosť pri rozhodovaní, ale aj chráni: Boh ma chráni (keď som ako: *Zatúlaná hviezda. Vtáča, vypadnuté*

z hniezda). Vyznáva, že k Božiemu trónu vedú tisíce ciest a spôsobov. Kde zakvitne láska k Bohu, jej plody vidno aj z diaľky. Uvedomuje si vážnosť času a života, čo vyjadril slovami:

Raz sa i za mnou zavrú dvere.

Do modra diaľav splynú pohoria.

Pre nekonečný priestor viere,

keď sa mi brány nebies otvoria. (s. 61)

Ako kňaz sa neraz stretával s ľahostajnosťou, vlažnosťou. Očakáva však oživenie uprostred svojho času, obnovu. To vyjadril vo svojej ďalšej zbierke *Čakáme na prievan*. Čakáme na Boží pokyn, na svieži van, čo stále obnovuje. Predstavuje sa aj ako dedinský kňaz vo všednom živote s jeho povinnosťami, starosťami. Reaguje na rôzne útoky proti Bohu a vyznáva: *Bohu sa nedá vysmievať tak, že Mu pomaluješ plot. Božie oko však na nás hľadá a Jeho láska je bezodná (67)*. Drží sa Knihy kníh, Biblie, ktorá je jedinečnou spomedzi všetkých kníh. Nemôžeš ju zmerať, je bezodná. Spomedzi všetkých kníh, čo mŕtve sú, je živá. Vo svojom povolaní stretáva sa neraz s koncom života, vypravádzal na poslednej ceste. Do tejto činnosti patrí aj napomenutie: *Na smrť pamätaj vždy, keď pôjdeš tade v čas pozdný či skorý, že do tej rieky vkročiť musí každý. Pamätaj na smrť. Na memento mori! (str. 75)*

Ak v srdci klíči viera...

Siedma zbierka básní s názvom *Je viera taká* poukazuje aj na pochybnosti: Pochybnosti sa pohybujú vždy tým istým smerom, kde

zlyháva moja viera. – Také je poznanie a skúsenosť. Ale keď sa ti zaskvie Kristus, nastáva svetodejinný okamih (s. 81), poznáva po uvažovaní, že ak v srdci klíči viera, to Bohu stačí. Zostáva už len bez veľkých slov žiť Bohu na chválu. I z vlastnej skúsenosti a pozorovania hovorí o rôznej viere: je taká a je viera iná, rôzne sú jej podoby a prejavy. Blízky mu je 23. žalm. S istotou vyznáva:

Na vonných nivách Hospodin ma pasie.

V prameňoch zo skál chystá občerstvenia.

Pomocou mi je deň – noc, v každom čase.

Podrží, keď už klesám na kolená. (s. 86)

Tak cíti srdce kňaza v rôznych skúškach života. Vďaka, že je tu Dobrý Pastier. V autorových zápasoch neoceniteľné miesto má rodina, uprostred povíchrice je ako lastovičie hniezdo, kde je skrytý ako v ulite (s. 87). Uvedomuje si pri všetkom svoje poslanie, že má svietiť aj pre iných:

Nezhasni lampu. Nech je svetlo.

Nech z tvojho srdca prúdi jas.

Nech by tých vonku, kdečo stretlo,

Sviet' im. Nech vkročia medzi nás. (s. 90)

V poradí v siedmej zbierke *Zostupujem, aby som vystúpil* si uvedomuje cenu času: A je mi ľúto každého dňa, čo za chotár zašiel premrhaný, a preto aj prosba: Pane, nedovoľ mi zbublinať. Stratíť sa len tak vo vzduchu (Modlitba trochu inak, s. 94). Pozná dobre aj skutočnosť nesvätenia nedele: Klinec do nedele (s. 98). A je tu potom

aj rodina, manželka – s Exupérym vyslovil: *Spolu len vtedy ísť sa oddá, ak máme spoločný aj smer!* (s. 100)

Žiť v zhode

Ôsmu časť tvorí *Poéma o Láske*. V poslednej časti knihy sú ukážky z jeho tvorby pre deti, zveršované biblické udalosti i časť z detského Otčenáša, Desatora a Kréda, potom časti z Ježišovho života a Jeho divov, ako aj verše o Stvorení sveta. Sú tu aj verše venované manželke Hilde, kde je aj ozvena so starozmluvných apokryfov: *Žiť v zhode. I zostarnúť spolu.*

Tiež tu nájdeme ukážky z jeho prozaickej tvorby a Doslov dozorcú VD Jána Brozmana: úprimné uznanie a ocenenie celoživotnej tvorby brata Fričovského, čo je vyslovené aj v mene terajšieho farára a celého cirkevného zboru v Obišovciach.

Celé básnické dielo L. Fričovského je preniknuté láskou k Bohu a cirkvi. Vyžaruje z neho pokora, oddanosť vždy s dôrazom na Božie slovo v istote, že Boh svoju cirkev neopustí. Bol s nami aj v ťažkých časoch...

Fričovského verše sa postupne stávali zrelšími, srdcu blízkymi. Písal, tvoril, hrivnu nezakopal napriek nepriazni doby, nevyhovával sa, že sa nedá tvoriť. Vďaka Bohu za jeho život a dielo, ktorým obohatil našu duchovnú poéziu a prispel aj k vzniku Evanjelického spevníka, Funebrála a Pašií i ďalších publikácií.

Andrej Hajduk, ev. a. v. farár v. v.